

ST. HANSHAUGEN HISTORIELAG

Medlemsblad for historielaget som omfatter bydel St. Hanshaugen

Nr 8 • JUNI 2024

NRK-radiohuset på 1950-tallet, før TV-huset ble bygget. Foto: NRK

FOR 2024–2025 BESTÅR STYRET AV:

- Leder:** Arnhild Hegtun,
Ullevålsveien 65, 0454 Oslo
tlf. 934 949 74
- Nestleder:** Dag Grønvold,
Dalsbergstien 22 F, 0170 Oslo
tlf. 020 43 775
- Sekretær:** Karin Lund,
Sognsveien 3, boks 6, 0451 Oslo
tlf. 482 13 225
- Kasserer:** Bjørn Torleiv Flatland,
Pilestredet Park 19, 0176 Oslo
tlf. 414 13 736
- Redaktør:** Knut Gulbrandsen
Anton Schjøths gate 5, 0454 Oslo
tlf. 484 80 579
- Vara.:** Ingrid Østen
Eugenies gate 15, 0168 Oslo
tlf. 992 49 280
- Ellen M. Omtvedt Jenssen,
Lyder Sagens gate 17, 0358 Oslo
tlf. 924 23 679
- Helge Høifødt,
Fougstads gate 29, 0173 Oslo
tlf. 909 13 267
- Revisor:** Tor Grødum,
Vallegata 4, 0454 Oslo
tlf. 913 70 838

Innholdsfortegnelse

Leder	1
Frans Widerberg.....	2
Kringkastningsorkesteret	7
Kjærlighetskarusellen.....	11
Linn Andrea Fuglseth	13
Ola Nordmann og Svenskebinna.....	19
St.Hanshaugen barnehage	23
Barndom og oppvekst på St. Hanshaugen... ..	27
Quiz	31
Årsmelding	33
Aktiviteter	37

Redaksjon

Knut Gulbrandsen, tlf. 484 80 579
Arnhild Hegtun, tlf. 934 949 74

Har du stoff til senere blader?
Kontakt oss.

Utgitt av St. Hanshaugen historielag, Oslo 2023
ISSN 2703-9048

Design: Elisabeth Vold Bjone
Trykk: LOS Digital AS
Satt med Palatino 10,5/14
og trykt på 120g Soporset

E-postadresse:

historie@sthanshaughenhistorielag.no

Nettside:

www.sthanshaughenhistorielag.no

Bankkontonr:

1503 69 75234 (DNB)

Org.nr:

915 547 982

Grasrotandel:

915 547 982

Leder

Oslos 400-års jubileum er i gang. Bakgrunnen for markeringen er den dramatiske bybrannen 17. august 1624, som la den gamle middelalderbyen Oslo i ruiner. Kong Christian IV besluttet samme år, 27. september, at byen skulle flyttes til Christiania torv og gis hans navn. Christiania skulle byen hete, og plasseringen er i dag markert med den store vannskulpturen *Hansken*, laget av Wenche Gulbrandsen, i Kvadraturen.

Tre hundre år seinere, i 1924, ble det besluttet å endre navnet på byen på nytt – det opprinnelige navnet Oslo skulle igjen tas i bruk - med virkning fra 1. januar 1925.

Historielaget markerte jubileet i forbindelse med årsmøtet, som ble avsluttet med et foredrag om «Det eldste Christiania – hus, hjem og dagligliv på 16- og 1700-tallet» av Svein Solhjell, som er forfatter av bokverket med samme navn. Historielaget anbefaler også «Det gamle Christiania i bilder og tekst» skrevet av Arve Torkelsen. Boka ble anmeldt i forrige nummer av medlemsbladet.

Informasjon om utstillinger og aktiviteter i jubileumsåret finner du på nettsiden til www.Oslo2024.no.

I vår bydel ble Gamle Aker kirke gjenåpnet etter en lengre periode med oppussing. Nå tas kirken igjen i bruk, og mange møtte opp for å se hvordan denne middelalderske 3-skipete basilikaen hadde blitt etter den omfattende restaureringen. Kirken er Oslos eldste bygning, bygget på midten av 1100-tallet. Markeringen fant sted søndag 26. mai.

I dette nummeret av medlemsbladet kan dere lese om besøket vi hadde i NRK i november. Jan Fredrik Heyerdahl fortalte om Kringkastingsorkesterets 75-årige historie.

I desember hadde vi en flott julemarkering på Luciadagen med Bolte-løkka jentekor. Korets entusiastiske dirigent, Linn Andrea Fuglseth, presenteres i dette bladet.

Dere vil finne spennende nytt stoff om bjørnene Napoleon og Svenskebinna som holdt til på St. Hanshaugen på begynnelsen av forrige århundre. En egen beretning om hvordan barn- dom artet seg på 50-tallet har vi også fått med.

God lesing og takk for all respons og bidrag til medlemsbladet!

Arnhild Hegtun

FRANS WIDERBERG (1934–2017)

AV KNUT GULBRANDSEN

Bruderovet, litografi av Frans Widerberg. Avbildet og gjengitt av Knut Gulbrandsen med tillatelse fra Thomas Widerberg og Fine Art

I januar fikk vår bydel et nytt blått skilt øverst i Pilestredet hvor Frans Widerberg og kona Aasa bodde fra 1985. Vi som går forbi nedenfor huset kan ikke unngå å se to enorme urner som ruver over gaten, fargersterke, og et tydelig bevis på hans dyktighet som keramiker. Han jobbet også med skulptur og glass, men det er som maler og grafiker vi kjenner ham best. Han debuterte som kunstner i 1963 og var aktiv i mer enn femti år. Han var samfunnsengasjert, og gjennom alle år støttet han opp om aksjoner og velledige formål.

Hans kunst var svært fargerik, med utstrakt bruk av primærfargene gult, rødt og blått, og ekspresjonistisk i uttrykket. Det var mange likhetstrekk med Edvard Munch, som også var hans store forbilde. Utover 70-tallet framhevet han seg som en fornyer av

det figurative maleri, høstet stor anerkjennelse, var festsplastutstillere i Bergen og Norges representant ved Venezia-biennalen.

På 80-tallet ble formatene større, med samme tematikk, og han brukte ofte himmelrommet som bakgrunn for sine figurer. Med sin lett gjenkjennelige stil ble han kanskje signaturkunstneren fremfor noen i Norge. Han er innkjøpt av en rekke kunstsamlinger i inn- og utland og har mottatt mange priser og St. Olavs orden for sitt virke. På Kastrup flyplass i København kan man se et av hans store glassmalerier som han var særlig stolt av. Og en *Midnattssol* over tre etasjer på hurtigruta har han også nevnt i intervjuer.

Arven etter Frans Widerberg blir nå ivaretatt av hans to sønner Nico og Thomas. Han var svært produktiv og

Keramikkrukke som står utenfor Widerbergs hus
Foto: Knut Gulbrandsen

i kjelleren i Pilestredet har de funnet flere tusen kunstverk, som de nå fotografierer og katalogiserer. Frans hadde alltid vanskelig for å kvitte seg med kunsten sin, høyst motvillig kunne han selge noen av sine bilder.

I februar i år arrangerte sønnene en utstilling på Tjuvholmen hvor folk køet i timesvis og kunst ble solgt for millioner; Frans Widerberg er ingen glemte kunstner. Tilstede på blåskilt-avduking var også forfatteren Lars Saabye Christensen, en venn av familien. Nico og Thomas har hyret ham inn til å skrive en bok om faren. Våren-20 fikk han nøklene til huset i

Pilestredet, og tankene kunne begynne å vandre. Hensikten var å fange stemningen i huset, omgivelsene og alle tingene mens det fremdeles var ganske urørt.

I boken «Widerbergs hus» prøver han å reflektere rundt tematikken som omgir et skapende menneske, og lykkes ganske godt med det. Gjentakelsene i Widerbergs kunst var noe han kunne relatere til sitt eget forfatter-skap. Han prøver også å forstå innholdet i Widerbergs vage utsagn som f. eks. «Å se er å høre lysets språk» og kan selv bidra med uttrykk som «For å bli hørt må du noen ganger hviske». Aner vi paralleller her?

Boken ble lansert på utstillingen i februar, har fått gode kritikker og kan sikkert være en fin innfallsport til Widerbergs liv og kunst. Det er en svært visuell bok hvor halvparten består av bilder og fotografier fra huset.

Om Frans Widerbergs kunst sies det ofte at det handler om LYS, lysfylte rom med sårbare figurer, flammende bevegelser og farger slik de ofte oppleves i en drøm.

KORK i Store Studio. Foto: Arnhild Hegtun

NRK – eller Norsk Rikskringkasting på Marienlyst – ligger helt nord-vest i bydel St.Hanshaugen. I november 2023 var historielaget på besøk i det gamle erverdige radiohuset. I Store Studio fikk vi en presentasjon av KORK – Kringkastingsorkesterets mer enn 75-årige historie. Vår guide og foredragsholder har skrevet et utdrag av fortellingen som vi deler her.

KRINGKASTINGSORKESTERET – KORKS HISTORIE

AV JAN FREDRIK HEYERDAHL

Det startet i 1946, da fremtidsoptimismen var stor i landet. NRK var i full gang igjen etter krigens slutt, og det norske folk skaffet seg radioer i raskt tempo. Musikklivet ble bygget opp, ikke minst gjennom NRKs støtte til de norske orkestrene.

Samtidig mente noen i NRK at det også var behov for et ensemble som kunne spille musikken folk flest kunne synge med på og danse til. Det var visstnok Leif Rustad som hadde ideen om å opprette et underholdningsorkester. Siden skulle Kringkastingsorkesteret være med i hans enormt populære lørdagsprogram Rundtomkring, som nærmest tømte gatene mens sendingene pågikk fra Store studio.

Begynnelsen og dirigenten

Det var Øivind Bergh som fikk i oppdrag å bli orkesterets første dirigent. Hans Bristol-orkester ble slått sammen med Gunnar Knudsens radioensemble, og et 24 manns orkester (første kvinne ble ansatt 15 år senere) fikk sin faste arbeidsplass på NRK Marienlyst. Dette var musikere som kjente sitt publikum og visste hva de likte å høre på. De hadde jo spilt for dem på caféene. Mange av dem spilte også flere instrumenter, samtidig som de holdt et høyt klassisk nivå på hovedinstrumentet sitt. Øivind Bergh var ikke bare dirigent. Han var administrator, arrangør, programleder og ikke minst en utrettelig musikkformidler,

som hadde et inderlig ønske om at musikken skulle nå ut til alle Norges radiolyttere. Slik ble grunnlaget skapt for et orkester som skulle være til nytte for NRK. De spilte egne, populære konserter, bidro i underholdningsprogrammer, og det var orkesteret for de store nasjonale anledninger.

Nye program og musikerkjendiser

Meloditimen skulle bli en av Berghs genistreker, hvor orkesteret, i stedet for store symfonier, spilte korte melodiske stykker, bundet sammen av pianist Johan Øians klaveroverganger. Programmet ble enormt populært og gjorde musikerne til rikskjendiser. Andre markante musikere var konsertmester Aage Wallin med sine utallige soloer, fløytisten Alf Andersen og trombonist Fritz Austin, som også komponerte smått geniale klassikere som orkesteret fortsatt spiller med stor glede.

Et orkester i forandring

Var så de første tjue årene Kringkastingsorkestrets gullalder? I alle fall var det en helt egen pionertid, preget av en ny optimisme og hvor alt skulle prøves for første gang. Den samlede oppmerksomheten man fikk gjennom landets eneste radiokanal er vanskelig å forestille seg i dag. Fjernsynet kom i

1960, og det fortsatt unge Kringkastingsorkestret ble med i underholdningsprogram i mange varianter, både med høvdingen Erik Bye og ikke minst: Melodi Grand Prix.

Nye retninger

Norges musikkhøgskole ble dannet i 1973 og musikkutdanningen ble stadig mer profesjonalisert. De «gamle gutta» som husket tiden da underholdningsmusikken gikk rett hjem hos lytterne, fikk etter hvert selskap i orkesteret av de unge og nyutdannede, som gjerne ville spille mer klassisk. Øivind Bergh går av i 1976 etter 30 år, og Sverre Bruland overtar. Han dreier repertoaret mer i klassisk retning og norsk samtidsmusikk. Samtidig er NRK stadig i forandring. Hvordan kan orkesteret være til størst nytte for de forskjellige avdelingene og programmene? En ny generasjon programledere og programskapere gjør seg gjeldende i NRK. Forstår de hva man kan bruke et husorkester til?

Bredde og samarbeid

Den klassiske styrkingen fortsetter med de følgende sjefdirigentene, samtidig som orkesteret på slutten av 90-tallet får en ny giv i å samarbeide med dagens populære artister. Dette er ikke helt nytt, men orkesteret har

heller ikke spilt noe særlig pop og rock slik vi kjenner den fra 50-, 60- og 70-tallet. Nå blir Kringkastingsorkestret det orkesteret som både spiller mest med de aller nyeste artistene, samtidig som de stadig utvikler seg som klassisk orkester, med noen av de beste orkestermusikerne i landet. Orkesteret er nok også de som spiller mest norsk samtidsmusikk, samtidig som de jobber med en mengde av våre fremste orkesterarrangører når jazz, viser, folkemusikk og rock settes på repertoaret.

Orkesterets evne og vilje til å spille i alle genre gjør at *samarbeid* er et nøkkelord i orkesterets virksomhet. Festivaler, artister, konsertarenaer ... det er mange som vil leke med KORK (som nå er det godt etablerte kallenavnet), og kanskje er orkesteret mer enn noen gang et orkester for artister i *alle* musikalske leire. KORK er rett og slett et viktig orkester for det norske musikk-liv.

Én gang et kringkastingsorkester ...

Men fortsatt er KORK aller mest *NRKs* orkester, først i én radiokanal, så TV, og nå i alle tenkelige medier. Det KORK produserer skal alltid bli til *medieinnhold* for alle. Folks liv og medievaner forandrer seg. NRK forandrer seg med det, og KORK må igjen være

et orkester som svarer på de stadige forandringene i NRKs behov. Akkurat som Øivind Bergh gjorde, må KORK også være klar til å gå inn i nye måter å få musikken ut til folket på. Det eneste som ikke forandrer seg er musikkleden.

Kringkastingsorkestret er en gjeng med skarpskodde og engasjerte musikere (nå 56 stk) som bruker all sin dyktighet og sjangerallsidighet på å være *Hele landets orkester*.

Velkommen til Store studio!

KORK har nok vært mer hele landets orkester enn et bydelsorkester for St. Hanshaugen. Samtidig har det pågått offentlige konserter i Store studio helt siden 1950. Et normalår med KORK kan by på mellom 20 og 30 konserter i Store studio, fra klassiske konserter med fremragende solister, til samarbeid med våre mest folkekjære artister - i alle musikalske retninger.

Om noen år skal NRK flytte fra bydelen og til Ensjø. Om ikke du er fast gjest allerede, er tiden kanskje inne for et besøk i Norges mest legendariske studio?

Nytt blått skilt i Stensparken. Foto: Knut Gulbrandsen

«Kjærlighetskarusellen», «Lykkehjulet», «Paraplyen», kjært barn har mange navn.
Pissoaret i Stensparken har endelig fått blått skilt.

KJÆRLIGHETSKARUSELLEN

AV KNUT GULBRANDSEN

Denne funksjonalistiske perlen ble tegnet av byarkitekt Harald Aars og sto ferdig i 1937. I tillegg til sine praktiske funksjoner var det ment å være en pryd for parken, nærmest en skulptur. Urinalet ble tidlig et møtested for homofile menn, og bygget er det siste i rekken av skeive kulturminner som markeres med blått skilt.

Desverre var bygget i mange år preget av sterkt forfall og en fredning i 2009 gjorde ikke situasjonen noe bedre. Men i anledning skeivt kulturår 2022 ble det endelig tatt grep. Den lokale kunstneren Per Barclay fikk – med støtte fra riksantikvar og kommune – satt opp en lysinstallasjon og bygget ble restaurert og fikk tilbake sine originale farger. Installasjonen ble stående ut året og kan tilbakeføres ved behov. Verket ble kjøpt av Oslo kommunes kunstsamling, og stedet brukes selv-sagt ikke lenger som urinal.

For kuriositetens skyld kan nevnes

at Hans W. Kristiansen har skrevet en doktoravhandling om den forbudte kjærlighet som fant sted, særlig rundt mange av byens pissoarer. Forbudet mot sex mellom menn ble opphevet først i 1972.

Harald Aars (1875–1945)

Han ble utdannet ved Royal College of Art i London og mottok mange impulser fra britiske arkitekter og strømninger i tiden. Han har jobbet med en rekke offentlige og private bygg i Oslo og satte tydelige spor etter seg. Fra vår bydel kan nevnes Fagerborg skole, Møllergata skole, Lovisenberg kirke, Bislet bad og Ila-komplekset. Aars var byarkitekt i perioden 1920 til 1940 og ble i den tiden særlig engasjert i kommunal boligbygging. Hans nybarokke stil var en blanding av engelsk steinarkitektur og norsk trearkitektur.

Foto: Åsa Maria Mikkelsen

Bolteløkka Jentekor lyste opp på historielagets førjulsfest – på selveste luciadagen. De startet dagen med luciatog – og sang på Slottet, og før kvelden var omme fikk historielagets medlemmer synge sammen med dem. Koret feirer sitt 20-års jubileum nå, i 2024, og historielaget gratulerer ved å la deg bli bedre kjent med

LINN ANDREA FUGLSETH

Griinder, sanger, dirigent, arrangør, ildsjel og entusiast

INTERVJU: ARNHILD HEGTUN

Gratulerer med jubileet – hvordan skal det markeres?

Vi skal feire 20-års jubileet med prosjektet «Ye Olde Songs» - middelaldermusikk for barn. Det blir albuminnspilling 6.–8. juni, og lanseringskonsert med flere gjestemusikere i Fagerborg kirke 9. november. I dette prosjektet inviterer vi også inn litt eldre jenter som har vært med i koret tidligere. For denne gangen er det et ganske krevende repertoar hvor jentene må bryne seg på latin, gammel engelsk, norsk, svensk og islandsk. Dessuten blir de mer oppmerksomme på mer sjeldne instrumenter som langeleik, lyre og hardingfele, for ikke å glemme Kenneth Lien som spiller på munnharpe. Konserten skal av-

sluttes med et helt nytt verk som har fått tittelen ALMA av Andrew Smith, skrevet til Bolteløkka Jentekor.

Det er ikke første gang dere inviterer inn andre kjente musikere. Lillebjørn Nilssen har jo skrevet en sang til koret. Det ligger en snutt på nettet hvor han er på skolen og hører dere fremføre, klapper begeistret og roper: Fantastisk! Litt av en opplevelse for koret?

Ja, det er klart. Det var stor stas. Det var gjennom Helge Westbye i Grappa at denne kontakten kom i stand. Lillebjørn hadde ikke skrevet noe på svært lenge, så det var veldig gøy at han takket ja til å skrive bestillingsverket *Bolteløkka Springdans*, og kom på både øvelse og konsert. Bolteløkka Jentekor fremførte *Barn av regnbuen* under

Linn med korjentene Vera Bjørbæk Aagaard og Rithika Bodasingu. Foto: Elisabeth Wathne.

bisettelsen hans i Oslo rådhus i februar.

Det blir utgivelse på Grappa med «Ye Olde Songs» i forbindelse med jubileet i år?

Ja, dette blir Bolteløkka Jentekors fjerde utgivelse på Grappa. De andre er «Mine visur» (2010), «Jolevisur» (2014) og «Osloviser» (2019), hvor sangen fra Lillebjørn er med.

I tillegg er fire notehefter, og en rekke enkeltutgivelser for like stemmer, utgitt på Musikk-Huset Forlag, så andre kor kan videreføre det vi har arbeidet frem.

Det er så imponerende! Det sies at det trengs en landsby for å oppdra ett barn. Når det gjelder deg er det mer som det er

én ildsjel som har oppdratt ungene i en hel bydel. Hva er drivkraften?

Det er viktig for meg at barna får glede av musikk, og at de får høre musikk de aldri har hørt før. Det har de godt av. Det gjelder jo musikkarven vår. Derfor er folkemusikk- og middelaldermusikkprosjektene så viktige!

Du har vokst opp i Sandefjord - hvorfor ble det Bolteløkka for deg?

Det var fint i Sandefjord. Jeg gikk på Sandefjord musikkskole fra jeg var 11 år. Mamma var musikk lærer, og jeg sang i kor sammen med mamma. Men det var ikke musikklinje på

videregående i Sandefjord den gang, så jeg flyttet til Bærum og gikk to år på musikklinjen ved Rud videregående, og det siste året på Foss videregående i Oslo.

Vi kan altså spore inspirasjon og videreføring gjennom generasjoner, du sang i kor med din mor, synger selv i flere kor, har endog startet Mammakoret og har to døtre som synger i kor?

Ja, Linn ler litt, det er jo sant. Mamma synger fremdeles i kor i Drammen. Hun er 82 år gammel.

Men ditt hjemnemiljø og nærmiljø nå er på Bolteløkka og har vært det i hele ditt voksne liv?

Jeg har alltid syntes at dette området er kjempehyggelig, så jeg tenkte tidlig at hvis jeg skulle få barn skulle de gå på Bolteløkka skole. Jeg bodde litt på Kampen først, men så ble det Bolteløkka. Alle mine tre barn har vært elever på Bolteløkka skole.

Tok du selv initiativ til å starte med kor for elevene?

Ja, jeg gjorde det. Det var mange fine tilbud på Bolteløkka skole, men jeg syntes skolen trengte et kor, og det kunne jo jeg bidra med! Jeg hadde selv en datter i 2. klasse da vi startet opp i 2004. Til å begynne med het det Bolteløkka skolekor, og var for både jenter og gutter. Overvekten av jenter ble etter hvert så stor at det nok var litt

vanskelig å være gutt i koret. Så vi prøvde med et eget guttekor som Andrew Smith ledet i halvannet år, men det stoppet opp en periode. Nå er det imidlertid full fres i Bislett guttekor, som ble startet av Sindre Beitoaugen og Marius Astrup-Thoresen. Det har vokst fort, så nå er korene våre blitt store, med nesten 300 barn i til sammen.

Og hvor mange jenter har fått denne muligheten og grunnleggende sangopplæringen gjennom de 20 årene du har holdt på med koret?

Jeg har dessverre ikke det eksakte tallet, men jeg tror det er et sted mellom 800 og 1000 jenter opp gjennom årene.

Du var allerede en erfaren gründer da du etablerte jentekoret på Bolteløkka skole. Ditt eget vokalensemble, Trio Mediæval, har jo blitt en megasuksess – med bred internasjonal anerkjennelse – hele åtte cd-innspillinger på ECM og tre innspillinger på norske 2L. Dere har virkelig truffet med fremførelsene av middelaldermusikk fra England og Frankrike, i miks med folketoner og samtidsmusikk. Fortell om dette eventyret.

Det begynte i 1997. Jeg hadde nettopp avsluttet studiet på Norges musikkhøgskole med mastergrad, hvor jeg hadde valgt vokal utøving med fordyppningsemne innen tidligmusikk.

Anna Maria Friman og Torunn Østrem Ossum startet opp sammen med meg. Vi kjente hverandre gjennom korsang, og brukte mye tid til øving sammen og reiste gjentatte ganger til kurs i England og etter hvert Tyskland før vi fikk gitt ut *Words of the Angel* på det tyske selskapet ECM i 2001.

Dermed tok det helt av – rett til «The Billboard Top 10 Bestsellers list», og dere fikk nye kontakter, kontrakter og oppdrag.

Ja, vi fikk mange nye kontakter og muligheter. Det har blitt utfordrende og spennende oppdrag og turnévirk-somhet i USA, Asia og Europa. Vi har jo utvidet repertoaret, og fremfører i dag en miks av middelaldermusikk og samtidsmusikk, hvor mye er skrevet for oss, men også nordisk tradisjonsmusikk.

Trio – tre damer – med et ensemble som startet opp i 1997 – det er 27 år siden. Litt utskifting har det vel blitt?

Det har vært veldig stabilt. Da Torunn sluttet i 2013 fikk vi med Berit Opheim i fem år, frem til 2018. Deretter fikk vi med Jorunn Lovise Husan. Så i dag er det Jorunn Lovise Husan, Anna Maria Friman-Henriksen og jeg som utgjør Trioen. Og så vil jeg gjerne få med at vi har hatt gode og stabile støttespillere instrumentalt, som Arve Henriksen, Birger Mistereggen, Mats Eilertsen, Sinikka Langeland og

Catalina Vincens. Helt uvurderlige for våre produksjoner.

Grammy Award med Trio Mediæval i 2009 rager nok høyt, men du har også fått Miljø- og kulturpris fra bydel St. Hanshaugen i 2011, Ung i Kor-pris og Alle Kan Synge-prisen, blant andre. Tror du jentene i Bolteløkkakoret og foreldrene deres er oppmerksomme på hvilken kompetanse og kvalitet og internasjonal kapasitet de er så heldige å ha i sin midte? Kan du fremheve én ting som du er særlig stolt over og som de kanskje ikke vet om?

Hmm, Linn smiler, ja jeg er jo stolt over invitasjonene til å synge i Carnegie Hall. Det er stort for oss, og det tror jeg kanskje ikke folk her hjemme er klar over. Vi er invitert dit for femte gang faktisk. Det blir konsert med Trio Mediæval og Catalina Vincens 6. desember i år.

Men like før det skal vi lansere et nytt album: «Yule», en juleplate med både middelalder- og folketonen. Den gis ut før jul på 2L med Morten Lindberg som produsent.

Det er bare å gå inn på sidene til Carnegie Hall, lese seg opp og bestille billetter til konserten i desember i New York. Dette er et eventyr fra virkeligheten. Det er bare å gratulere, ønske lykke til og la seg imponere! Du har mange jern i ilden Linn – noen flere aktiviteter vi bør få med?

Jeg kan jo fortelle om mitt arbeid

Trio Mediæval. Foto Håvard Lotsberg

med Oslo Internasjonale Kvinnekor. Det er organisert som en stiftelse, og består av 40 damer fra 20 forskjellige land. Det er virkelig inspirerende. Vi møtes hver uke i Forandringshuset på Grønland, og øver på folkemusikk fra deltakernes hjemland. Det blir jo både voksenopplæring og språkopplæring i musisk innpakning. Noen konserter blir det også, og de er gratis.

Dessuten har vi et flott voksenkor på Bolteløkkka, Bolla Cantorum. Kjell Viig er dirigent for det koret nå, og jeg hadde ingen planer om å stifte nok et kor. Men så ble det tatt noen initiativ fra sangglade mødre i jentekoret, og i høst – altså høsten 2023 – ble Bolteløk-

ka Mødrene etablert – eller bare Mødrene. Det består av 45 mødre som møtes til øvelse nesten hver uke. Det er både jente- og guttekor-mødre.

Det er altså lagt godt til rette for samspill på tvers av ulike kor. Bydel St. Hanshaugen og nærmiljøet på Bolteløkkka har mye å takke Linn for. Hun har virkelig stilt opp for barn og unge i alle aldre med sitt talent, sin kompetanse og innsikt, sin energi og med masse nye ideer og et sprudlende humør. Ingen kan ønske noe mer.

Det er mange jenter som med stolthet kan vise til at de fikk sin første og grunnleggende sangopplæring av nettopp Linn Andrea Fuglseth, som med rette ble deres store forbilde.

OLA NORDMANN OG SVENSKEBINNA

AV ARVE TORKELSEN

Ola Nordmann på taket av trekassen i buret på St. Hanshaugen. Torbjørn Henriksen gjør rent i kassen, mens en assistent avleder oppmerksomheten. Fra boken «Bjørn og varg».

– Zoologisk have? La det aldri skje! skrev *Folkebladet* i 1897 da det ble foreslått å anlegge en dyrehage på den stadig mer populære St. Hanshaugen. Men ukemagasinet ble ikke bønnhørt. Ernst Bjerknes¹ forteller i sine barndomserindringer «Med ski, velosiped og skissebok», som utkom i 1943:

«Så var det en tid man holdt på å skaffe litt dyreliv på haugen. Man tenkte sig visstnok etter hvert å anlegge noe i likhet med Djurgården i Stockholm. Det blev anskaffet noen aper og noen fugler, som blev anbragt i det nuværende hønsehus ved Gjetemyrsveien. Apene trakk adskillig hus, men de hadde det alt for trangt, og det

samme gjaldt fuglene. Foruten fasaner og perlehøner husker jeg en ørn og en hubro som satt urørlig på sine pinner hele dagen.

Og så ble det innkjøpt et par bjørner, som blev anbragt i en grotte i det gamle stenbrudd. Her holdt bjørnene til i mange år, men nu er også de borte.»

Og hvem var så dette bjørneparet – en hannbjørn og hunnbjørn – på St. Hanshaugen? Om hunnbjørnen vet vi ikke mye, hun var svensk og ble kalt Svenskebinna. Om hannbjørnen – Napoleon, eller Ola Nordmann, som han etter hvert ble kalt – har vi flere opplysninger takket være boka «Bjørn og varg på Agderbygdene og Vest-Telemark i eldre tid» fra 1953.

Det var like før påske i 1901 to lokale jegere, Torjus og Søren, var på fuglejakt langs Logna i Setesdalsheiene, da de plutselig sto ansikt til ansikt med ei

¹ Ernst Bjerknes, født i Christiania i 1865, var bl.a. konstituert reguleringsjef i Kristiania. Men han mislikte kommunens rette og kvadratiske reguleringsplaner. Han begynte derfor for seg selv, utarbeidet mer uregelmessige løsninger, og lanserte i 1916 planen for Lindern Haveby med sine buede gater. (Wikipedia)

bjørnebinne. Torjus hadde i tillegg til hagla også med seg et gammelt munn-laderveær, og han rakk å lade dette og skyte før binna gikk til angrep. Stor var overraskelsen da de bak bjørne-skrotten så tre bjørnunger på størrelse med en liten katt.

Torjus tok av seg trøya og puttet de små bjørningene i de gjensørte ermene før de la i vei hjemover. Bjørnene ble solgt for 40 kroner stykket til tre menn på Byglandsfjord. To av dem – to hunner – døde etter kort tid, men den tredje – en hannbjørn – var kvikk og sterk. Den endte opp på hotell Breidablikk på Byglandsfjord, der vertinnen, Anna Syvertsen, tok seg av den. Det var her den fikk navnet Napoleon, og fru Syvertsen har fortalt at den var liten og snill, kvikk og morsom. Den drakk av tåteflaske og vokste fort, og snart ble den helt uregjerlig. Det ble etter hvert klart at den ikke lenger kunne bo i et skur på hotellet, og via en mellommann fikk de i kontakt med Kristiania kommune, som kjøpte Napoleon for 200 kroner. Han var da tre kvart år gammel da han kom til St. Hanshaugen i oktober-november 1901.

Napoleon ble Ola Nordmann

Torbjørn Henriksen var dyrepasser på St. Hanshaugen fra høsten 1914 til høsten 1918.

Mikkjel Skjevraak, forfatteren av «Bjørn og varg», var i kontakt med Henriksen, som ikke kunne fortelle så mye fra den første tiden med bjørnene. Men det varte ikke lenge før Napoleon ble døpt om til Ola. «Til daglig ble han kalt Ola Nordmann, og hannbjørnen – jeg vet ikke når hun kom – fikk navnet «Svenskebinna,»» forteller Henriksen. Han forteller at Ola hadde et godt gemytt, men Svenskebinna var verre. Det hendte noen ganger at litt større barn klatret over speringene foran bjørneburet og kom seg helt bort til jernsprinklene.

«Jeg har ikke hørt at Ola slo etter eller fikk labben i barn utenfor sprinklene. Derimot Svenskebinna var verre. Hun fikk skamfert barn i tre-fire tilfeller, uten at noen fikk varig mén. Det er blitt meg fortalt at Ola Nordmann en og annen gang dasket til Svenskebinna når hun i slike tilfeller var ute på overfall. Svenskebinna var noe høyere i reisning, mer smidig og ga inntrykk av å være noe sterkere enn Ola. Han var mer tung, men traff godt når han slo.»

Torbjørn Henriksen begynte som bjørnepasser i 1914. Etter åtte dager våget han seg inn i buret til Ola, og de ble snart gode venner. (Svenskebinna nevner han ikke.) Den mest dramatiske episoden han opplevde var en høstmorgen da Ola tydelig var svært

syk, kastet opp og lå nesten uten å røre seg. Det var ikke uvanlig at barn og andre plukket sopp og kastet inn i bjørneburet, og da det lå noen halv-spiste sopprester ved siden av Ola, tenkte Henriksen straks på soppforgiftning. Dyrlege ble tilkalt, men denne torde ikke nærme seg Ola, og kjøpte Henriksens teori om forgiftning. Til tross for streng rasjonering i disse årene, fikk de tak i to bøtter med melk, som dyrlegen mente ville hjelpe. Det var ikke mye melk Ola fikk i seg, men han kom seg og ble frisk.

Lite dyrevennlig

Et annet problem var at buret var lite egnet som dyrebolig. Om sommeren var det for varmt, og om vinteren for kaldt. I buret var et en stor trekasse og et rom med sementgulv. Om sommeren la Svenskebinna beslag på det kjølige sementgulvet, og om vinteren den varmere trekassen. Henriksen forteller at «jeg la en vinterdag merke til at Ola kom ut i buret med fastfrosset ragg på siden, og jeg fant også små dotter som satt fast i sementgulvet. Han var nok dessverre litt av en tøffelheld.»

Henriksen mener at dette var årsaken til at Ola tydeligvis hadde gikt-smerter i det ene bakbeinet, og at dette gikk ut over hans vanligvis gode humør.

Ifølge boken «Bjørn og varg» sto

det i *Aftenposten* for 27. mai 1917: «Bjørnene begynner at trække på årene. Det ser ut til, at de begge kjeder sig. Ihvert fald så brummer de og knikser efter hverandre når leilighed gives. Bamsefar er tydeligvis den sterkeste og det lader til at den er svært ræd for at komme under tøffelen.»

Boken avslutter kapitlet om bjørnene på St. Hanshaugen slik:

«Mange er de som gjennom årene har hatt høve til å se både Napoleon og hans svenske kamerat på St. Hanshaugen i de 16-17 årene de gikk innenfor jerngitteret. Som i en fangeleir gikk de der. Fram og tilbake, fram og tilbake. Kjedet seg og saknet en frihet, som de for så vidt aldri hadde eiet, men som de instinktivt, ubevisst følte å ha rett til. Det var med blandede kjensler vi mange så dem i grotten på St. Hanshaugen. Visstnok var de to bjørnene et karakteristisk innslag i bybildet, en turistattraksjon av rang, men for alle dyrevenner hadde bildet en bakside.»

Napoleon, alias Ola Nordmann, og Svenskebinna ble avlivet i 1918, dels på grunn av høy alder, dels på grunn av den generelle matknappheten.

Kilder:

Folkebladet, 1897

Ernst Bjerknes: *Med ski, velosiped og skissebok*, Oslo 1943

Mikkjel Skjevraak: *Bjørn og varg på Agderbygdene og Vest-Telemark i eldre tid*, Kristiansand 1953.

Barnehagen på St. Hanshaugen. Foto: Knut Gulbrandsen

Anne-Berit Walle Akhtar var styrer i St. Hanshaugen barnehage fra 1973 til hun gikk av med pensjon i 2000. Hun begynte som barnehagelærerinne i 1963. Hennes mor, Rakel Walle, var formann i St. Hanshaugen husmorlag, og det var husmorlaget som startet opp med denne barnehagen. Anne-Berit har fulgt med på St. Hanshaugen barnehage fra starten.

ST. HANSHAUGEN BARNEHAGE

AV ANNE-BERIT WALLE AKHTAR

St. Hanshaugen barnehage ble offisielt åpnet for 40 barn 20. januar 1957. I forkant lå det mange års planlegging og idealistisk innsats.

Ideen om begrepet «barnehage» slo rot i Norden/ Norge etter 2. verdenskrig og utover 1950-tallet. Det hadde eksistert dagtilbud for barn helt siden en gang på 1800-tallet, men det hadde hele tiden hatt form av sosial hjelp. Det var barneasyll, barnekrybber, småbarnsstuer etc., for å ivareta og imøtekomme behov hos vanskeligstilte familier.

Den nye ideen var at det skulle være et tilbud for barnets *egen* skyld. Ideen var riktignok ikke helt ny. Den

tilskrives den tyske pedagogen Friedrich Frøbel (1782–1852). Han grunnla den første barnehage i 1837(!), og betegnelsen *barnehage* sies å komme fra ham. Barnet skulle gis så gode vekst- og utviklingsvilkår som mulig, «pleies», «kultiveres», «gjødsles» som en verdifull plante i en hage, og gis mulighet til å leke og utfolde seg – for sin EGEN skyld.

Etter krigen viste det seg at tanken virkelig fenget i Norge også, og utallige kvinneforeninger satte igang en imponerende pionervirksomhet. Det gjaldt særlig husmorlag og sanitetskvinnelag. I vårt lokalområde var det St. Hanshaugen husmorlag, tilknyttet

Norges Husmorforbund, som la seg i selen. Det første og viktigste var å finne et egnet lokale. Det fant de ganske fort – for hva kunne vel passe bedre enn den sjarmerende villaen som lå så idyllisk plassert inne i parken på St. Hanshaugen? Men var den ledig? Nei da. Det bodde en dame der – en eldre dame. Og dette var hennes barndomshjem!

Hennes far, gartner Mørk, hadde hatt ansvar for beplantningen i parken, og huset var tjenestebolig for gartneren og hans familie, så der hadde han bodd med kone og flere barn.

Nå var bare den eldre, ugifte datteren igjen i huset. Hun godtok å flytte hvis det ble skaffet en leilighet i strøket, som hun var tilfreds med. Da det omsider gikk i orden, ble det satt i gang med forberedende arbeid på alle plan.

Siden det var en kommunal eiendom var det naturlig at Oslo kommune hadde hånden på roret, men det lokale husmorlaget, St. Hanshaugen husmorlag, var fra første stund sterkt engasjert. De følte både eierskap og ansvar. Det ble strikket og heklet og sydd og holdt basarer, for å skaffe utstyr til barnehagen – en imponerende innsats for lokalmiljøet. Det var derfor naturlig at de hadde en representant i barnehagens lokalstyre i mange år.

Norges Husmorforbund hadde opprettet «Husmødrenes barnehager», som etter hvert kom til å drifte mange barnehager rundt omkring, både helprivate, og noen med tilknytning til Oslo kommune, som St. Hanshaugen barnehage. Den kommunale tilknytningen innebar full kommunal støtte, så selv om barnehagen var driftet privat, forutsatte det at visse kommunale kriterier måtte etterfølges.

Navnet ble *St. Hanshaugen barnehage og daghjem*. Tildeling av plass ble foretatt av barnehagens lokalstyre, og det kunne søkes om heldags- eller halvdagsplass. Heldagsplass (daghjem) ble tildelt etter kommunale kriterier, mens halvdagsplassene (barnehage) kunne tildeles mer skjønnsmessig, men selvfølgelig etter samvittighetsfull vurdering av barnehagens lokalstyre, hvor det satt representanter fra både Oslo kommune og Husmødrenes barnehager.

Barn kunne begynne fra de var fire år, men etter en tid ble det besluttet å ta inn treåringer, og antall barn ble redusert fra 40 til 33. Det ble da funnet hensiktsmessig å blande disse to gruppene med «heldags-» og «halvdagsbarn» (barn med forskjellig oppholdstid) istedet for «daghjem» og «barnehage», hver for seg, og heller ha de eldste og de yngste i hver sin

etasje. I praksis betød det færre barn på avdelingen på tidlig morgen og sen ettermiddag, hvilket innebar mer ro for barna. Alle plassene ble etterhvert gjort om til heltidsplasser (tilpasset den enkeltes behov etter avtale). Daghjemsbetegnelsen forsvant, og deretter het det bare *St. Hanshaugen barnehage*.

I begynnelsen av 1970 ble det tatt et nytt grep mht. barnehagens indre liv og pedagogiske opplegg. Inntil da hadde de eldste barna gått i 1. etg. og de yngste i 2. etg. Nå ble barna blandet, slik at barn mellom tre år og syv år var sammen, fordelt på de to etasjene. Det innebar en naturlig interaktivitet, et naturlig samvær innenfor hele aldersspekteret, mer enn det barn vanligvis er eksponert for i barnehager.

De spiste sammen, og hadde felles garderobe. Større barn fikk både mulighet til å hjelpe «de små», utvikle empati, glede og trygghet ved å oppleve seg selv som store, flinke og mestrende, og de yngre kunne både lære av de eldre barna, og ev. bli tatt litt ekstra vare på. Bortsett fra disse faste rutinene kunne *alle* bevege seg fritt rundt i huset.

Men et godt utviklingsmiljø krevde mer. Det var helt nødvendig med alderstilpasset pedagogikk, så barna ble

inndelt i tre grupper, «de yngste», «mellombarna» og «førskelegruppen», som alle hadde sine egne tilpassede opplegg. I tillegg til å være gunstig, fordi disse gruppene ikke ble så store, så ga det i stor grad en fleksibilitet for hvilken modningsgruppe barnet skulle være i. Det var ikke BARE fødselsdato som skulle være avgjørende. Dette kunne gjennomføres fordi det ikke var mer enn 33 barn totalt, fordi huset hadde mange mindre rom og kroker til skjermet lek, og fordi det var et usedvanlig stabilt personale. I tillegg ble uteområdet forbedret og vedlikeholdt ved hjelp av flinke foreldre.

Etterord:

I 1995 ble St. Hanshaugen barnehage overtatt av Oslo kommune, og administrert av bydel St. Hanshaugen. I 2020 ble barnehagen lagt ned. Den tilfredsstilte ikke lenger tidens krav til en barnehage.

Oslobygg eier og forvalter huset og det er fortsatt regulert til almenntilgjengelig formål. Det skulle brukes til gode for barn, men står fortsatt tomt. Et hus som venter på noen som vil ta det i bruk.

Fotografi av Eva Marie Næss som barn, privat fotoalbum.

Jeg er født i januar 1955 og frem til jeg var 17 år bodde jeg i Frydenlundsgt. 1 sammen med mor og far og min 4 år eldre bror. Min mor var født på Torshov og var yngst av 10 søsken. Min far var født på Bjølsen og de var tre søsken. Så stor familie ga god tilhørighet og tett og godt samhold ga gode rammer rundt min barndom og oppvekst.

BARNDOM OG OPPVEKST PÅ ST.HANSHAUGEN

AV EVA MARIE NÆSS

Mine foreldre drev en kolonial- og delikatesseforretning og jeg trivdes godt hos min dagmamma, fru Schultz i Krumgata. Seks og et halvt år gammel begynte jeg på Ila skole, en dag jeg husker godt. Ila skole var Oslos største med både barne- og realskole, gymnas og egen skole for døve. På skolebespisningen, «Bessa», ble det servert skonroker og brødskiver med brunost og nypesyltetøy, noen ganger en gulrot og en halv frukt og melk i tinnkrus, før papptrekantene kom. Jeg gikk i en ren pikeklasse fra 1. til 6. og vi var første skole, og kull i Oslo, som startet med ungdomsskole. På barne-trinnet hadde vi en meget streng eldre lærerinne, men på ungdomsskolen fikk vi en ung kvinnelig lærer som var

rasende flink og i tillegg god venn med Ole Paus. Han besøkte oss en dag og fortalte om Alf Prøysen og Alf Cranner og sang noen av sine egne sanger. Han ble en av mine favoritter og jeg ble oppriktig lei meg da han nylig døde. Lillebjørn Nilsen, som også er gått bort, gikk også på Ila skole, var allerede kjent i visemiljøet, og har skrevet fantastiske tekster om det Oslo vi vokste opp i.

Ganske ung ble jeg et nøkkelbarn, men med storebror, innlagt telefon og naboer og venner tilgjengelig, følte jeg meg trygg. Men «fulle menner» var vi redde for. Byoriginaler var det også med eksentrisk oppførsel. En av dem var «Montgomery» i svarte klær som hadde for vane å stå på ett bein og

gale som en hane. En dame vi kalte Texas (muligens fordi hun var hjulbeint) var sint og trillet en sykkel full med bager og poser. Og «advokat Hermansen», alltid elegant kledd og kjent for å gjøre turnøvelser i stengene på T-baneveggen.

Frydenlundsgate var så lang, beboerne var en god miks med tanke på bakgrunn, status og alder, men vi hadde god oversikt. I nr.1 lå Andresens manufaktur og en fruktbutikk som het Citrus. Manufakturen var stor med flere disk og egen kasse ved inngangen, og Citrus var et mekka for oss barn med salti, sweetmint, smørbukk og spesial sjokolade i løsvekt.

Tvers over gaten lå Bjarne Valens kolonial og her kunne det vanke kandissukker med tråd, rett fra skuffen, og ved siden av holdt Kristiansen herrefrisør til.

Dalsbergstien – her lå den lille butikken til frøken Rødby som solgte kjøtt pålegg, og vis a vis en bitteliten fruktbutikk drevet av fru Dokken. Over gaten lå Myhrens fisk og vilt og der luktet det ikke godt med spekesild i tønner. Utenfor hang det hare og fugl. I Teddy snackbar kunne vi kjøpe grillpølse med potetmos i pappbeger. En Jukebox hadde fått plass i det lille

lokalet, og jeg husker at «The Letter» med Box Tops var populær. En knipsekasse for ti-øringer var også fristende.

Vinteren

Om vinteren våknet vi til lyden av måkebiler i gatene, jeg synes vinteren var trygg og forutsigbar og ga en slags ro. Veien var kort til Bislet stadion med kunstløpsskøyter på. Der var det god stemning med musikk over høytalerne, tente lys og blank is. Vi følte oss som proffene, «la over», lagde piruetter og prøvde oss på små hopp. Når det var internasjonale løp kom nederlenderne med ulveskinnsplask, tresko og en knert på lomma (eller te med noe godt i, Bislet spesial). På St. Hanshaugen lagde vi lange is-sklier med ulik tøffhetsgrad og noen år ble det arrangert skikurs med Rustad skiskole.

Våren

Det beste vårtegnet var når snøen smeltet, og vi kunne gå med sko. I gatene hoppet vi med slengtau og vanlig hoppetau, det var genialt fordi det kunne brukes både alene og sammen, og vi tok Frydenlundgaten i bruk. Vi slang og hoppet etter tur og sang «Bamse bamse, ta i bakken. Bamse bamse, snu deg om. Bamse bamse vend tilbake, samme veien som du

Barn i lek på karusell.

Foto: Anders Beer Wilse / Norsk Folkemuseum

kom», og man skulle hoppe feilfritt gjennom hele reglen. Da vi hadde lært å svømme fikk vi dra til Frognerbadet. Det var stas og vi hoppet fra 3-metern, jeg turte også 5-metern, og det var gøy å se folk svømme når vi kikket gjennom de store vinduene på siden.

Sommeren

Vår og sommer førte med seg mange lukter fra åpne kjøkkenvinduer, stekt makrell var ingen favoritt, heller kjøttkaker, men en lukt jeg likte godt var lukten fra Frydenlund bryggeri som minte om boller. Bakgårdene var fyllt

med klær etter fasong, stolthet og rang på tørkesnorene og det lå litt ære i å vise tøyet fra sin beste side. Iblant kom det musikanter på besøk i gårdsrommene for å underholde og vi kunne pakke inn noen mynter og kaste ned. Et flott bukk og hatten av som takk var både fint og litt skummelt syntes jeg. Sommerferien ble tilbragt på hytta vår på landet og vi barna fikk hjelpe til på gårdene med høyonn og fjøsstell, hypping og lusing, fin læring på et litt røffere plan enn livet i byen kunne by på.

Høsten

Høsten kom, og knallrøde, gule og oransje blader ble liggende i dynger på St.Hanshaugen. Det innebar også faste besøk på Bislet bad. Jeg likte best badstuen, den iskalde kulpen og svømming. Det spottete steingulvet, garderobene, luktene og følelsen av nyvasket hår og kropp sitter sterkt i minnet. Det var ikke mange tilbud utenom skoletid, men Markus menighet arrangerte feriekoloni på Bergsmarka i Asker. Jeg har gode minner derfra, bussene sto utenfor menighetshuset i Schwensensgate og som oftest var det mammaene som vinket spente barn av gårde.

Da vi ble eldre arrangerte menigheten ungdomsklubb med spill og bordtennis og med trygge voksne til stede. Etter et gitarkurs ble jeg med i en musikkgruppe som fikk navnet New Deal. Fantastisk moro, vi øvde på Bolteløkka skole og hadde noen opptredener rundt omkring. Tekstene handlet mye om solidaritet og humanisme som var 70-tallets ånd. Jeg ble også konfirmert i Markus kirke. Få år etterpå flyttet vi ut av byen.

Jeg har ikke bodd i Oslo siden 1979 og byen har endret seg kolossalt, men noen områder, som St.Hanshaugen, er seg selv lik. Fra min jobb i Akersgata tar jeg ofte 37-bussen til Sagene

med Nordre gravlund som mål. Det blir en reise som er relatert til mitt liv: Ullevålsveien opp, Gamle Aker kirke, gamle Rikshospitalet, St.Hanshaugen og Frydenlundsgate, Lovisenberg hospice der min bror døde, St.Hans-hjemmet der bestefar døde, Armauer Hanssensgt. der min tante bodde, som hadde kjøttforretning i Frognerveien og sang i koret «Lysglimt» på Majorstuen. Jeg går av på Sagene og på Nordre gravlund hvor familien er gravlagt skal jeg og en gang ligge.

Det som er hyggelig å tenke på er at jeg hadde min barndom i en bydel som var god og trygg å vokse opp i. En bydel med tilbud som St.Hanshaugen seniorsenter, hvor min niese er leder. Da føler jeg at ringen er sluttet og at bydelen sørger for de eldre like godt som den gjorde for oss som barn og unge. Det gjør meg glad og stolt og jeg ønsker bydel St.Hanshaugen gjennom sitt engasjement kan gi barn, unge og eldre gode minner laangt inn i fremtiden.

QUIZ

QUIZ OG BILDE: KNUT GULBRANDSEN

1. På hjørnet av Sognsvn/ Thulstrupsgt ligger Louise Iversens plass. Hvem var hun?
2. Leonard-statuetten, norsk revypris, hvem er den oppkalt etter?
3. Møller Eiendom har kjøpt en av vår bydels ærverdige bygninger, hvilken? Prislapp 245 millioner
4. Hva var regjeringsbygningen fra 1906 til høyblokka sto ferdig i 1958?
5. Hvem regnes som grunnleggeren av sykepleierutdannelsen i Norge?
6. Hvem malte «En bondebegravelse» og ligger gravlagt på Vår Frelzers gravlund?
7. Forfatteren Åsne Seierstad bor i vår bydel, hva heter hennes siste roman?
8. Hvor ligger Oslo Pilegrimssenter?
9. Hvilken bygård ble i sin helhet reddet og gjenreist på Folkemuseet i 2001?
10. OBOS ligger i vår bydel, men hvor lå det første borettslaget, 1931?

Historielaget på besøk i søylehallen i Centralteateret. Foto: Knut Gulbrandsen.

ÅRSMELDING FOR 2023

St. Hanshaugen historielag ble stiftet 27. mai 2015. Historielagets formål er å fremme interessen for og øke kunnskapen om bydelens historie, samt bidra til vern av bydelens kulturminner. Laget dekker området som omfatter St. Hanshaugen bydel.

Vi er medlem av Fellesrådet for historielag i Oslo og Landslaget for lokalhistorie.

Styret 01.01.23–07.03.23

Leder: Liv Dietrichs

Nestleder: Bjørn Bjerkeskaug

Økonomi: Tor Grødum

Styremedlem: Dag Grønvold,

Lisen Roll, Ingrid Østen

Varamedlemmer: Karin Lund,

Ellen Omtvedt Jensen

Valgkomité: Bodil Glad,

Helga Arnesen.

Revisor: Mohammed Saqib

Styret 07.03.23–31.12.23

Leder: Arnhild Hegtun

Økonomi: Bjørn Torleiv Flatland

Styremedlemmer: Dag Grønvold,

Lisen Roll, Ingrid Østen,

Knut Gulbrandsen

Varamedlemmer: Karin Lund,

Ellen Omtvedt Jensen,

Helge Høifødt

Valgkomité: Helga Arnesen,

Liv Dietrichs

Revisor: Tor Grødum

STYREARBEID:

Styret har gjennomført 7 ordinære styremøter, 2 opplæringsmøter (web) og uformelt samarbeid før julearrangementet.

Historielaget benytter styre-web. Det innebærer at alt arbeid som gjøres i regi av historielaget blir lagret og dermed dokumentert på denne plattformen. Det gjelder fullt medlemsregister, dokumentarkiv med alle innkallinger, referater, informasjonsskriv og uttalelser. Fakturering og regnskap utføres og lagres på plattformen. I 2023 tok vi også i bruk hjemmeside-funksjonen med blant annet fotoalbum. Vi har også benyttet aktivitetspåmelding via denne løsningen, med godt resultat. Det er nedlagt et omfattende arbeid i løpet av 2023 for å utvikle kompetanse og benytte funksjonene i styre-web i samsvar med historielagets behov.

Styret har vært representert i møter og arrangementer andre instanser i byen og bydelen har invitert til for inspirasjon og gjensidig informasjon som kan aktualisere vårt arbeid.

Det gjelder bydelsarrangementet for frivillighet med stand og informasjon for publikum «Oppdag nabola- get», deltakelse i nyåpning av Skolemuseet, vandringer og avduking av blå skilt i bydelen med Oslo Byes Vel, møte i Murbyen Oslo, møter i Fellesrådet for historielagene i Oslo og Kulturavnettverket. Historielaget inviteres også til arrangementer som holdes på Oslo Katedralskole i regi av Katta-vennene. I tillegg har det også vært en intensjon å bidra til at våre arrangementer kan følges opp med deltakelse i aktiviteter i bydelen. Det siste eksemplet på det er at vårt besøk i NRK i november ble fulgt opp med tilbud om KORK konsert i Store Studio og medlemskap i KORKs venneforening. Flere medlemmer har fulgt opp og benytter dette tilbudet.

ØKONOMI

Egenkapital pr. 31.12.2023: kr 102 524,-

Registrerte medlemmer ved utgangen av 2023 var 190. I løpet av 2023 var det 10 utmeldinger og 46 nye innmeldinger.

Grasrotmidler: Kr. 4765,- kom inn på vår konto i 2023. Takk til alle som gir grasrotmidler til oss.

Historielaget søkte i februar 2023 St Hanshaugens bydelsadministrasjon om frivillighetsmidler for produksjon, utgivelse og distribusjon av to medlemsblader i 2023: kr. 26 500,-.

Samtidig ble det søkt om midler til førjulsmøte kr 12 500,-.

Søknadene ble innvilget, og tiltakene gjennomført. Medlemsblad nr 6 ble trykket og distribuert i mai 2023, medlemsblad nr 7 ble trykket og distribuert i desember 2023. Førjulsmøte for medlemmene ble gjennomført med Bolteløkka jentekor og ekstern foredragsholder på Luciadagen 13.12.23.

Tildelte midler ble benyttet i samsvarende med søknadene.

Historielagets øvrige aktiviteter dekkes av medlemskontingenten.

MEDLEMSBLAD

St. Hanshaugen historielag har totalt gitt ut 7 medlemsblader. I 2023 ble to hefter, medlemsblad nr 6 og nr 7 publisert. De ble levert direkte eller sendt til alle medlemmer pr post i henholdsvis mai og desember. Bladene gir et bilde av historielagets aktiviteter, og utdypende artikler om enkelte fagområder. Dermed fungerer bladet som informasjon til de medlemmene som

ikke har deltatt på enkeltarrangementer og som dokumentasjon for historielagets aktiviteter. Medlemsbladene er lagt ut i sin helhet på historielagets hjemmeside, og er dermed gjort lett tilgjengelig for alle interesserte:

www.sthanshaughenhistorielag.no

INFORMASJON TIL MEDLEMMENE

Det sendes informasjonsbrev en gang pr måned som epost/leveres direkte til alle medlemmer. Det gis detaljert informasjon om førstkommande arrangement i lagets egen regi, og informasjon om tilbud fra andre instanser i bydelen, som andre frivillighetsarrangementer, møter i Kattavennene, konserter med KORK, besøk i museer, arrangementer i regi av Oslo Byes Vel – spesielt når nye blå skilt monteres i bydelen.

Epost:

historie@sthanshaughenhistorielag

Facebook:

St. Hanshaugen historielag

MEDLEMSAKTIVITETER

Historielaget har et eget arrangement for medlemmene hver måned fra september til juni. I 2023 gjennomførte vi:

24 januar besøkte vi **Norsk Speidermuseum** hvor Erik Rødland ga oss innblikk i bevegelsens 100-årige historie.

24. februar hadde vi **Fortellerkafe i Pilestredet Parkservering** hvor innehaver Sajid Sultan fortalte om konseptet og hvilke spesielle tiltak, bl annet med «operakafe» stedet kan by på.

7. mars: **Historielagets årsmøte**. Kåseri ved Anders Smith: Hvor ble det av Nasjonalmonumentet på Lovisenberg?»

19. april var det vandring rundt på **Vår Frelses gravlund** med Ellen m. Omtvedt Jenssen som historieforteller. Ellen er Osloguide og medlem i historielagets styre.

31. mai besøkte vi **Prinds Christian Augusts Minde og de Fattiges kvarter** med Johanne Bergkvist og Caroline Juterud fra Oslo byarkiv som veivisere og historiefortellere.

8. juni arrangerte vi Fortellerkafe i det grønne i **Geitmyra skolehage** hvor Tore Fallers, som ansvarlig for skolehagene og Signe Kalsnes fortalte om skolehagens muligheter og utfordringer i dag.

6. september: **Oppdag nabolaget** – «torgdag» på Knud Knudsens plass i bydelsadministrasjonens regi for frivillige organisasjoner om tilbud i bydelen.

13. september besøk i **Trefoldighetskirken** hvor Pål Kristian Balstad fortalte om kirkens historikk, arkitektur og kunst samt et omfattende arbeidet som fred- og forsoningskirke.

17. oktober ble vi tatt imot i **Glasmagasinet**, bygården helt sør i St Hanshaugen bydel, ved stortorget. Det var senterleder Anja Løvåsen som la til rette for besøket, og professor Rolv Petter Amdam som holdt foredrag for oss om Magasinets historie og glassindustriens historie.

15. november ble vi tatt imot helt nordvest i bydelen, i **NRK**. Jan Fredrik Heyerdahl tok oss igjennom deler av det gamle radiohuset og ned til Store Studio. Her fikk vi først en fortelling om kringkastingsmastene på

Lambertseter. Lars Thue, BI-professor og aktiv i Lambertseter historielag, sto for denne beretningen. Heyerdahl tok oss gjennom KORRs 75-årige historie med bilder, lydklipp og stor fortellerglede.

13. desember var det årsavslutning og julebord for historielaget med Bolte-løkka jentekor på besøk. De ankom som et flott Luciatog med lys og fotside hvite kapper. Strålende sang og rytmespill under Linn Andrea Fugelseths kompetente ledelse. Geir Thomas Risåsen holdt foredrag om «Lucia eller Lussi, lyset fra sør eller mørket fra nord? – To tradisjoner knyttet til adventstiden».

St Hanshaugen historielag er en frivillig organisasjon, så vi er avhengig av samarbeid og velvillighet for å gjennomføre aktiviteter for medlemmene. Det blir vi møtt med. Styret retter en stor takk for samarbeid med St Hanshaugen senior-senter, bruk av Menighetssalen og til alle våre bidragsyttere for måten vi blir tatt imot på, og for hvordan dere bidrar med ord og bilder til kunnskap og kjennskap til alle de spennende virksomhetene og historiene fra bydel St Hanshaugen.

Oslo 13. februar 2024

Styret

AKTIVITETER 2024.

På historielagets hjemmeside www.sthanshaughistorielag.no legger vi ut oppdatert informasjon etter hvert under fanen AKTIVITETER -> Kommende
Der vil dere finne mer presis informasjon om innhold, datoer, klokkeslett og oppmøtested.

Juni

Mandag 10. juni kl 12.00

Oppmøte: Magdalenahjemmet

Vandring til Eugene Hanssens småhjem

13.00: Hilde Wærp, Oslobygg viser rundt på Veterinærhøyskolen.

14.00: Åpning av utstilling av tre ulike forslag fra arkitekter for området.

ca 16.00: Bydelen byr på bevertning

August

Byen brenner! 17. august – denne datoen for 400 år siden var den store bybrannen.

Fest og markering i Middelalderparken.

Se Oslo2024

September

1) Bli kjent i nabolaget, mønstring med alle frivillige lag og organisasjoner på Knud Knudsens plass.

2) 11. september – besøk i Stortorget Gjæstgiveri
3) 28. september – gatefester og markering av at byen flyttes.

Se Oslo2024

Oktober

Besøk i Gamle Aker kirke

November

Murbyen Oslo fra 1910-1940. Foredrag ved Helge Høifødt

Desember

Julearrangement med Bolla Cantorum

Vil du bli medlem i historielaget?

Send e-post til

historie@sthanshaughistorielag.no

Vi trenger navn og adresse, og du kan oppgi e-post (brukes til utsendelser) og telefonnummer.

-Kr 200 for medlemskap pr. år

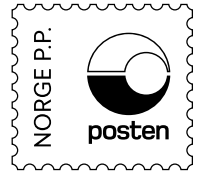
-Kr 300 for familiemedlemskap

Vi sender deg faktura.

Svar på Quiz s. 31

Bildet er fra det gamle apoteket på Ullevål sykehus

1. Hun var Norges første kvinnelige veterinær
2. Einar Leonard Schanke
3. Deichman
4. Finansdepartementet i Akersgata 40
5. Cathinka Guldberg
6. Erik Werenskiold
7. Afghanerne
8. Akersbakken 30
9. Wessels gate 15
10. Etterstad

Denne skolebygningen var ny i 1913 Foto: Arnhild Hegtun

Ullevålsveien skole har feiret sitt 125-års jubileum. Dette er en spesialscole for elever fra hele byen. Skolen startet opp i 1898, i hovedhuset på gården, en av de eldste løkkegårdene. På bildet ses «nybygget» fra 1913. På det meste var det 200 elever her, i dag er det 54.

RETURADRESSE:

**St. Hanshaugen historielag,
v/ Bjørn Flatland
Pilestredet Park 19
0176 Oslo**